

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

MÁSODIK SZEKCIÓ

HATÁROZAT

E.B.

által

Magyarország ellen

benyújtott

34929/11. sz. kérelem

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) 2013. január 15-i, Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Guido Raimondi, *Elnök*,

Danutė Jočienė,

Peer Lorenzen,

Sajó András,

Işıl Karakaş,

Nebojsa Vucinic,

Helen Keller, *bírák*

és Françoise Elens-Passos, *Szekció Hivatalvezető-helyettes*

Tekintettel a fenti, 2011. május 30-án benyújtott kérelemre,

Tanácskozást követően az alábbi határozatot hozza:

A TÉNYEK

A kérelmező, E.B., magyar és szerb kettős állampolgár, aki 1983-ban Szerbiában született és jelenleg Budapesten él. A Bíróság előtt Fiala J., Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte a kérelmezőt.

A. Az ügy körülményei

A kérelmező előterjesztése alapján az ügy tényei az alábbiak szerint összegezhetők.

1998. január 1-jén új nyugdíjrendszer került bevezetésre Magyarországon. Ez a rendszer két kötelező pillért, valamint önkéntes kiegészítő pénztárakat foglalt magában. A kötelező első pillér egy kötelező, felosztó-kirovó rendszer alapján finanszírozott állami

nyugdíjrendszer, a második pillér pedig egy keresetarányos járulékfizetésen alapuló, kötelező magánnyugdíjalap-rendszer volt.

Szerbiában folytatott jogi tanulmányainak 2008. évi befejezését követően a kérelmező munkahelykeresés céljából Magyarországra költözött. Mivel munkába állt, első munkahelyén – a kétpilléres kötelező nyugdíjrendszerben – kötelező volt magánnyugdíjpénztárba lépnie. Így frissen munkába lépő munkavállalóként 2008. február 25-én egy magánbiztosító társaság magánnyugdíjpénztárának a tagja lett.

A kétpilléres kötelező nyugdíjrendszer alapján – a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvénnyel („Nyugdíjtörvény”) összhangban – a kérelmezőnek a magánnyugdíjpénztárba, és az állami nyugdíjalapba is nyugdíjjárulékot kellett fizetnie. Bruttó havi fizetésének 8 %-át egyéni magánnyugdíj-pénztári számlájára, 1,5 %-át pedig az állami nyugdíjalapba kellett fizetnie. Munkáltatója a kérelmező bruttó havi fizetése 24 %-ának megfelelő összeget fizetett az állami nyugdíjalapba. Ennek következtében nyugdíjba vonulásakor a kérelmező az általa a magánnyugdíjpénztárba befektetett magánnyugdíj-pénztári járulék alapján magánnyugdíjra, azon évek alapján pedig, amely évek alatt járulékot fizetett („szolgálati idő”), a rendes állami nyugdíj 75%-ára vált jogosulttá.

Ezzel szemben azok, akiknek a munkaviszonya 1998 előtt kezdődött, választhatták azt a lehetőséget, hogy teljes mértékben az állami nyugdíjrendszerben maradjanak. Ebben a rendszerben az általuk befizetett járulékok teljes mértékben az állami nyugdíjalapba kerültek, és az ilyen személyek teljes állami nyugdíjra váltak jogosulttá.

A nyugdíjrendszer egy sor jogszabály elfogadásával 2010 végén változott meg. Különösen a nyugdíjtörvény módosításáról szóló 2010. évi CLIV. törvény elfogadásával, amely elrendelte, hogy a munkavállalók által 2010. november 1. és 2011. december 31. között (azaz a 2010. szeptember 30. után megszerzett szolgálati idő vonatkozásában) befizetett minden nyugdíjjárulékot (azaz 9,5%-ot, amely 2011. január 1-től 10%-ra emelkedett) – hiánycsökkentés céljából – az állami nyugdíjalapba kell átirányítani. Erre az időszakra magánnyugdíj-pénztári járulékfizetést nem lehetett eszközölni.

Továbbá, a módosítás eltörölte a kétpilléres kötelező nyugdíjrendszert. A magánnyugdíj-pénztári tagoknak 2011. január 31-ig el kellett dönteniük, hogy elfogadják-e automatikus visszaléptetésüket az állami nyugdíjrendszerbe, vagy nyilatkozatot tesznek arról, hogy magánnyugdíj-pénztári tagok kívánnak maradni. Azok, akik 2011. február 1-jéig nem tettek ilyen nyilatkozatot, elvesztették magánnyugdíj-pénztári tagságukat, s 2011. március 1-ig automatikusan visszaléptették őket az állami nyugdíjrendszerbe. Ezek a személyek a magánnyugdíjjárulékok után járó hozamot felvették, de a befizetésekből képződött tőke átirányításra került az állami nyugdíjalapba (amit Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alapnak neveztek át). A visszairányított személyek nyugdíjba vonulásukkor teljes állami nyugdíjra váltak jogosulttá.

Azok tekintetében, akik magánnyugdíj-pénztári tagságukat fenntartották, különböző szabályok kerültek bevezetésre. Az általuk 2011. december 31. után befizetett teljes nyugdíjjárulék (10 %) átirányításra került magánnyugdíj-pénztári számlájukra, míg a („munkáltatói nyugdíjjárulék”-ká átnevezett) munkáltatói járulékot (24 %) továbbra is az állami nyugdíjalapba kellett befizetni. Továbbá, a 2011. december 1. után befizetett munkáltatói nyugdíjjárulék alapján a magánnyugdíjpénztári-tagok már nem szerezhettek további szolgálati időt, és nem válhattak jogosulttá állami nyugdíjra.

A reform eredményeként a magánnyugdíj-pénztári tagok 98%-a kilépett a magánnyugdíjpénztárakból, és visszatért az állami nyugdíjrendszerbe. A kérelmező azonban úgy döntött, hogy magánnyugdíj-pénztári tagságát fenntartja. 2010. december 30-án ilyen értelmű nyilatkozatot nyújtott be az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatósághoz, megerősítve, hogy ismeri a releváns jogszabályi rendelkezéseket.

2011. december 30-án elfogadásra került a Nyugdíjtörvény újabb módosítása, a 2011. évi CXCV törvény. A törvény elrendelte, hogy a magánnyugdíj-pénztári tagok által fizetendő 10 %-os nyugdíjjárulékot a magánpénztárak helyett az állami alapba kell utalni. Továbbá, a módosítás újból megnyitotta a magánnyugdíj-pénztári tagok számára azt a lehetőséget, hogy 2012. március 31-ig visszalépjenek az állami nyugdíjrendszerbe.

2012. július 2-án elfogadásra került a Nyugdíjtörvény újabb módosítása, a 2012. évi CXII törvény. Ezen – 2013. január 1-től alkalmazandó, s ilyen módon a kérelmező jövőbeni nyugdíjba vonulása szempontjából releváns (ld. alább) – szabályok szerint a magánnyugdíj-pénztári tagok visszanyerik a jogot arra, hogy az állami nyugdíjrendszerben kiegészítő szolgálati időt szerezzenek, és megkapják az állami nyugdíjat. Ez utóbbi a Nyugdíjtörvény 1. mellékletében meghatározott szorzó alkalmazásával a rendes állami nyugdíj összegéhez igazodik majd.

A kérelmező értelmezése szerint ez az jelenti, hogy magánnyugdíj-pénztári tagként ő a 2010. november 1., vagyis azon időpontot követően megszerzett szolgálati idő tekintetében válik jogosulttá teljes állami nyugdíjra, amely időponttól a munkavállalói járulékok állami nyugdíjalapba történő teljes mértékű átirányítása elkezdődött. Az ezen időpont előtti időszak vonatkozásában a rendes állami nyugdíj 75 %-ra lesz jogosult, a fennmaradó 25%-ot pedig a magánnyugdíjpénztár fogja folyósítani.

B. Releváns hazai jog

A 2010. évi CLIV., a 2011. évi CXCV., és a 2012. évi CXII. törvénnyel módosított Nyugdíjtörvény 2013. január 1-től hatályos szövege kimondja:

20. §

„(1) Az öregségi nyugdíj összege az elismert szolgálati időtől és az öregségi nyugdíj alapját képező havi átlagkereset összegétől függ.

(2) Az öregségi nyugdíj összege az öregségi nyugdíj alapját képező havi átlagkereset összegének [22. § (10) bekezdése] a megszerzett szolgálati időhöz tartozó, a 2. mellékletben meghatározott százaléka.”

21/A. §

„(1) Ha a biztosított, volt biztosított magánnyugdíjpénztár tagja, az öregségi nyugdíj összegét úgy kell megállapítani, hogy a 20. és 21. § alapján kiszámított nyugdíjösszeget meg kell szorozni az 1. mellékletben meghatározott szorzószámmal.

(2) Ha a magánnyugdíjpénztár a tag egyéni számláján lévő - törvényben meghatározott esetben csökkentett - összeget a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvényben (a továbbiakban: Mpt.) foglaltak szerint az öregségi nyugdíj megállapítását követően az államháztartás részére utalja át, az öregségi nyugdíj összegét a 20. és 21. §-ban foglaltak szerint, a megállapítás kezdő időpontjára visszamenőlegesen módosítani kell.”

1. melléklet

A magánnyugdíj-pénztári tagok társadalombiztosítási nyugellátásának kiszámítása során alkalmazásra kerülő szorzószám meghatározása

„1. A magánnyugdíj-pénztári tagok társadalombiztosítási nyugellátásának kiszámítása során alkalmazásra kerülő szorzószámot a következők szerint kell kiszámítani:

$$Sz = h + (1-h) * 0,75,$$

ahol:

Sz = az alkalmazásra kerülő szorzószám értéke, és

$$h = \frac{\text{a 2010. szeptember 30-át követően szerzett szolgálati idő}}{\text{a teljes elismert szolgálati idő}}$$

2. A h értékének kiszámítása során a számlálóban és a nevezőben megjelölt időtartamot is napokban kell meghatározni, és a hányadost két tizedes jegyre kell kerekíteni.”

A PANASZ

A kérelmező lényegében az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke alapján panaszolta, hogy az elmúlt két évben bevezetett szabályok a magánnyugdíjpénztárba fizetett járulékok megfelelő kompenzáció nélküli kisajátítását eredményezték.

A JOG

A kérelmező az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke alapján panaszolta, hogy a magánnyugdíjakra vonatkozó új jogi szabályozás az általa befizetett magánnyugdíj-pénztári járulékok állami költségvetés javára történt elkobzását jelentette.

A kérelmező szerint, még ha a 2012. évi CXII törvény (ld. fent) erejénél fogva teljes állami nyugdíjra lesz is jogosult, ez nem azonos a magánnyugdíjrendszer által nyújtott garanciákkal, mivel pusztán az állam ígéretén alapul, míg a magánnyugdíj közvetlenül a kérelmező járulékhöz és befektetési stratégiájához kapcsolódik. Továbbá, mivel életpályájának egy részét külföldön kívánja tölteni, bizonytalan, hogy össze tudja-e valaha is gyűjteni az állami nyugdíjra való jogosultsághoz szükséges számú szolgálati évet. Eben az esetben nem fog az állami nyugdíjalapba befizetett járulékoknak megfelelő összegű nyugdíjat kapni, holott ha járulékait nem kerültek volna kisajátításra, akkor arra az időszakra, amíg Magyarországon dolgozott, magánnyugdíjat kapna. Az állam pénzügyi nehézségei nem igazolhatnak ilyen önkényes, radikális, hirtelen és aránytalan beavatkozást nyugellátással kapcsolatos jogosultságaiba.

Az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke kimondja:

„Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák.”

A Bíróság úgy véli: először arról kell megbizonyosodni, hogy történt-e beavatkozás a kérelmező számára az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke alapján biztosított jogokba. Ezzel kapcsolatosan a Bíróság emlékeztet arra, hogy ez a rendelkezés nem biztosít meghatározott összegű nyugdíjhoz való jogot (ld. többek között *Maggio and Others v. Italy*, nos. 46286/09, 52851/08, 53727/08, 54486/08 and 56001/08, § 55, 31 May 2011).

Azt feltételezve, hogy a nyugdíjjogosultságok, mint olyanok, a rendelkezés hatálya alá esnek, a Bíróság megjegyzi, hogy 2010. november 1-ig a kérelmező köteles volt befizetéseket teljesíteni a magánnyugdíjpénztárba, miközben – munkáltatójával együtt – az állami nyugdíjrendszerhez is hozzá kellett járulnia. Úgy tűnik, hogy a releváns jogszabályban bekövetkezett számos változás után a kérelmező jelenleg 10% munkavállalói járulékot köteles az állami alapba befizetni, és lehetősége van arra, hogy magánnyugdíjpénztárba is fizessen járulékot.

A Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmezőt nem fosztották meg a magánpénztárba befizetett járulékoktól, melyeket továbbra is a kérelmező számláján kell vezetni – vagy a

kérelmező jogosult arra, hogy ezen összegeket az állami alapba csatornázza át, ha úgy kívánja.

Továbbá, a kifogásolt jogszabályból kitűnik, hogy a kérelmező szolgálati ideje a 2010. szeptember 30-i kulcsidőpontot megelőző és követő időszakok vonatkozásában is elismerésre fog kerülni. Az igaz, hogy amennyiben a kérelmező azt választja, hogy járulékait a magánnyugdíjpénztárban tartja, akkor állami nyugdíja ehhez igazodóan kerül majd megállapításra. A Bíróság azonban az ügyiratokban nem talál arra utaló jelet, hogy az ezen – formulával történő kalkuláción alapuló, a kérelmező tényleges szolgálati idejétől függő eredményt produkáló – rendezést alkalmazó hatóságok figyelmen kívül hagyták azt, hogy életpályájának egy részében a kérelmező jelentősebb befizetéseket a magánnyugdíjpénztárba – nem pedig kizárólag az állami alapba – eszközölt.

Továbbá, az új jogszabályi rendelkezések alapján a kérelmező 2010. november 1. előtti magánnyugdíj-pénztári befizetései érintetlenül maradnak, az ezen időpontot követően eszközölt befizetések pedig az állami rendszerben teremtenek számára jogosultságot.

Ilyen módon a Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmező által foglalkoztatásának időtartama alatt akár a magánnyugdíjpénztárba, akár az állami alapba befizetett járulékok jövőbeni nyugellátásra való jogosultságot biztosítottak a kérelmező számára, ezért nem lehet azt mondani, hogy ebben a vonatkozásban a különböző rendezések a kérelmezőt bármilyen joggal megfosztották.

Ezen körülmények között a Bíróság úgy véli, hogy nem történt beavatkozás a kérelmező számára az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke alapján biztosított jogokba, beleértve a jövőbeni nyugellátásban részesüléshez fűződő jogos várakozást is. A kérelmező hazai vagy külföldi szolgálati idejének halmozódásával kapcsolatos spekulációi ebben a vonatkozásban lényegtelenek a Bíróság számára.

Továbbá – és a fenti megfontolásoktól teljesen függetlenül – a Bíróság nem tud eltekinteni attól a tényről, hogy a panaszolt helyzet a kérelmező választásának eredménye.

Ebből következően a kérelem nyilvánvalóan alaptalan a 35. cikk 3. bekezdésének (a) pontja alapján, és az Egyezmény 35. cikkének 4. bekezdése alapján el kell utasítani.

Ezen indokok alapján a Bíróság egyhangúlag

Elfogadhatatlanná *nyilvánítja* a kérelmet

Françoise Elens-Passos
Hivatalvezető-helyettes

Guido Raimondi
Elnök